

ספר

הלכה
כבית
שמאיו

לעתיד לבוא

מרדכי צבי הלוי ציון

ספר הלכה כבית שמאי לעתיד לבוא

בעניין מחלוקות בין בית שמאי ובית הלל,
הלכה כבית הלל בזמן הזה והלכה כבית שמאי לעתיד לבוא

עם הערות בשם
בית מרדכי

כולל שו"תים מגדולי ישראל

הגר"ח קניבסקי זצ"ל, הג"ר יוסף ליברמן זצ"ל (מח"ס שו"ת משנת יוסף), הגר"ז גולדברג זצ"ל, יבדל"א, מור"ה הגר"ש אבינר (נשיא ישיבת עטרת כהנים/ירושלים), הגר"א נבנצל (רבה של העיר העתיקה), הגר"י זילברשטיין (חבר מועצת גדוה"ת, רב שכונת רמת אלחנן בב"ב וראש כולל בית דוד בחולון), הג"ר שמואל אליעזר שטרן (מראשי בית ההוראה של הגר"ש הלוי וואזנר ומח"ס שו"ת שביבי אש), הג"ר בן ציון יעקב הלוי וואזנר (מח"ס בני יעקב על עירובין ואב"ד שבת הלוי מאנסי-בית שמש), הג"ר שמאי קהת הכהן גרוס (דומ"ץ של חסידי בעלזא ומח"ס שו"ת שבת הקהתי), הג"ר ירמיה מנחם כהן (אב"ד פאריז ומח"ס שו"ת והרים הכהן), הג"ר חיים יוסף דוד ווייס (דומ"ץ קהל יטב לב דחסידי סאטמאר באנטוורפן ומח"ס שו"ת יוען דוד), הג"ר יצחק אהרן גאלדבערגער (דומ"ץ דחסידי פאפא ובית ת"ל דקארסבורג ומח"ס אז יאמרו), הראשון לציון הרה"ר לישראל הג"ר יצחק יוסף, ג"ר פינחס אברהם מייערס (אב"ד האג ומח"ס שו"ת דברי פינחס), הג"ר פינחס ליבוש פדווא (מח"ס שו"ת פלאות עדותיך), הג"ר לוי יצחק ראסקין (דומ"ץ בקהלת לויבאוויטש ומו"צ בהתאחדות קהלות החרדיות לונדון), הג"ר שמחה ב"צ רבינוביץ (מח"ס פסקי תשובות), הג"ר ברוך אבערלאנדער (אב"ד בודאפעסט), הג"ר שלמה הלוי אפל (דומ"ץ קהל ישועות משה ויזניץ בארא פארק ומח"ס שלמי הלוי), הג"ר אליהו שלינגר (אב"ד ורב שכ' גילה ומח"ס שו"ת שואלין ודורשין), הג"ר שמואל אליהו (רבה של צפת), הג"ר אהרן יהודה הלוי גרוסמן (מח"ס שו"ת ודרשת וחקרת), הג"ר יוסף ישעיה ברוין (חבר הבד"צ קראון הייטס), הג"ר שלמה זלמן פרידמאן (אב"ד סאנטוב לעיקוואוד ומח"ס אפריון לשלמה וש"ס), הג"ר אלחנן פרינץ (מח"ס שו"ת אבני דרך), הג"ר שמואל ברוך גנוט (מראשי ישיבת אור התורה באלעד, מח"ס שלהי דקייטא, משנת תפילין וש"ס), הג"ר גמליאל הכהן רבינוביץ (מח"ס גם אני אודך), הג"ר חיים רוטר (מח"ס שו"ת שערי חיים), הג"ר משה רחמים שעיו (מח"ס שו"ת מחקרי ארץ), ועוד

נוספו על אלו דעותיהם של גדולי ישראל מספרים ושמעות יחד עם הערות וביאורים.

...

אשר חנן ד' אותי: מרדכי ציון

©

תשפ"ד

כל הזכויות שמורות

ניתן להשיג:

ספריית חוה, בית אל, 09631

טלפון: 02-9973-168

אתר: www.chavabooks.co.il

ביאורים, הערות או תיקונים:

מרדכי ציון

ת"ד 193

ד"ג מודיעין

ישוב נריה 71937

נייד: 058-445-4747

דוא"ל: toratravaviner@gmail.com

הגהה: ר' יעקב אמסלם

סדר ועימוד: הרב משה קפלן

כריכה: ישי כהן

עוד ספרים מהמחבר:

- ❖ קום התהלך בארץ - הלכות טיול בארץ ישראל
- ❖ קונטרס עולה חדש (כעת נדפס בסוף הס' קום התהלך בארץ)
- ❖ עלה נעלה - מענה לספר ויואל משה
- ❖ שו"ת ארץ ישראל
- ❖ בשובי לירושלים - שו"ת על ירושלים בין החומות ממו"ר הגר"א נבנצל
- ❖ שו"ת השואל חלק א-ו
- ❖ הגדה של פסח לשנה הזאת בירושלים
- ❖ שו"ת הכל בסדר על הלכות פסח - שו"תים ממו"ר הגר"ש אבינר
- ❖ הלכות מדי צה"ל
- ❖ משה שפיר קאמרת - גדלותו של הגר"מ פיינשטיין זצ"ל
- ❖ ארץ חיים - שו"ת על ארץ ישראל, ירושלים ובית המקדש מהגר"ח קניבסקי זצ"ל
- ❖ הלכות שמריימל
- ❖ הלכות מיש
- ❖ הלכות קוויטל
- ❖ הלכות ניטל נאכט
- ❖ הלכות מצוה מאנץ
- ❖ הלכות תפילין דהייליגער ר"ת
- ❖ הלכות חסידישע יום טוב
- ❖ שו"ת עד דידע על פורים
- ❖ קם רבה שחיטה לרבי זירא
- ❖ שו"ת אזעקה עם הג"ר גמליאל הכהן רבינוביץ, מח"ס גם אני אודך
- ❖ מצורתו פרוסה מירושלים על מו"ר הגה"צ בעל משנת יוסף זצ"ל עם הגר"ג רבינוביץ

רשימת הסכמות, מכתבי ומילות ברכה
שזכיתי לקבל על ספריי הקודמים
[לפי סדר א-ב]

הג"ר שלמה אבינר שליט"א, נשיא ישיבת עטרת כהנים לירושלים ורב הישוב בית אל
הג"ר ברוך אבערלאנדער שליט"א, אב"ד בודאפעסט

הג"ר נח אייזיק אהלבוים שליט"א, אב"ד דק"ק נחלת יצחק נ"י ומח"ס מנחת חן
הג"ר שלמה הלוי אפל שליט"א, דומ"ץ קהל ישועות משה וזניץ בארא פארק ומח"ס
שלמי הלוי

הג"ר יעקב אריאל שליט"א, רבה של רמת גן
כ"ק אדמו"ר מביאלה בני ברק שליט"א במכתב מהמשב"ק
הג"ר משה בראנדסדארפער שליט"א, אב"ד ומח"ס היכל הוראה
הג"ר יוסף ישעיה ברוין שליט"א, מד"א וחבר הבר"צ דק"ק שכונת קראון הייטס
הג"ר יצחק אהרן גאלדבערגער שליט"א, דומ"ץ דחסידי פאפא ובית ת"ל דקארסבורג
ומח"ס אז יאמרו

הג"ר שמאי קהת הכהן גרוס שליט"א, חבר הבר"צ קהילת מחזיקי הדת דחסידי בעלזא
ומח"ס שו"ת שבט הקהתי

הג"ר אפרים גרינבלאט זצ"ל, מח"ס שו"ת רבבות אפרים
הג"ר חיים ווייס שליט"א, גאב"ד ומרא דאתרא ביתר עלית
הראשון לציון והרה"ר לישראל הג"ר יצחק יוסף שליט"א
הג"ר גבריאל ציננער שליט"א, רב דק"ק ומח"ס נטעי גבריאל
הג"ר ירמיה מנחם כהן שליט"א, אב"ד פאריס, מלפנים דיין ומו"צ דקהילת אנטוורפן
ורב ואב"ד אגו"י בואנוס איירס ומח"ס שו"ת והרים הכהן

הרה"ר לישראל הג"ר דוד לאו שליט"א
הג"ר יוסף ליברמן זצ"ל, ראש ישיבת כולל שומרי החומות, רב דקהל סדיגורה
ירושלים ומח"ס שו"ת משנת יוסף

הג"ר יקותיאל ליברמן שליט"א, ר"מ כולל עיון דשומרי החומות, רב בית המדרש
סדיגורא בירושלים ומח"ס שו"ת משנת יקותיאל

הג"ר יהושע ליברמן שליט"א, ראש ישיבות שומרי החומות ומח"ס דברי יהושע
הג"ר אהרן ליברמן שליט"א, מח"ס משנת אהרן וראש ישיבת טשערנאביל בבית שמש
הג"ר יוסף צבי לייזער שליט"א, בהרה"צ מפשעווארסק שליט"א ורב דחסידי
פשעווארסק במאנסי נ"י

הג"ר משה נחום ליכטנשטיין שליט"א, רב ומו"צ וראש ישיבת אור החכמה רחובות

הג"ר פינחס אברהם מייערס שליט"א, אבד"ק האג ומח"ס שו"ת דברי פינחס
הג"ר חיים שמרלר שליט"א, רב בית המדרש היכל צבי צאנז בירושלים
הג"ר אביגדור נבנצל שליט"א, רב העיר העתיקה בירושלים
הג"ר חיים שלום הלוי סגל שליט"א, מח"ס שו"ת בירורי חיים, מו"צ בבית ההוראה
דהגרי"מ שטרן שליט"א ור"מ בשיבת כנסת מרדכי סאדיגורה
הג"ר נפתלי עהרענרייך שליט"א, הרב ממאד
הראשון לציון הג"ר שלמה עמאר שליט"א, רבה של ירושלים
הג"ר פינחס פדווא שליט"א, מח"ס שו"ת פלאות עדותיך
הג"ר מנחם מנדל פוקס שליט"א, גאב"ד קריית שומרי החומות – רמות ומו"צ בעדה
החרדית

הג"ר שלמה זלמן פרידמאן שליט"א, אב"ד סאנטוב ומח"ס להודות ולהלל
הג"ר אלחנן פרינץ שליט"א, מח"ס שו"ת אבני דרך
הג"ר יואל הכהן קאהן שליט"א, בהרה"צ מתולדות אברהם יצחק שליט"א
ורב דק"ק תוא"י בעיר הבירה לונדון יצ"ו
הג"ר אלכסנדר אליעזר קנאפפלער שליט"א, מח"ס אבן יקרה עה"ת ומועדים, שו"ת
ניב אליעזר וש"א"ס

הג"ר חיים קניבסקי זצ"ל
הג"ר דוד משה ראזענבוים שליט"א, בהרה"צ קרעשניף שליט"א ורב דחסידי
קרעטשניף, רחובות
הג"ר גמליאל רבינוביץ שליט"א, מח"ס גם אני אורך ופרדס יוסף החדש על המועדים
הג"ר אברהם ישראל רובין שליט"א, מו"צ וראש בד"ץ מהדרין ומח"ס שו"ת נהרות
איתן

הג"ר אלעזר ניסן רובין שליט"א, מח"ס ארן העדות ומגדולי מרביצי תורה בארה"ב
הג"ר אשר אנשיל שוורץ שליט"א, מח"ס מעדני אשר וראש כולל ור"מ ביהמ"ד
צאנז בית שמש

הג"ר שמואל אליעזר שטרן שליט"א, מראשי בית ההוראה של הגר"ש הלוי וואזנר
ומח"ס שו"ת שביבי אש

הג"ר צבי שכטר שליט"א, מראשי ישיבת רבנו יצחק אלחנן בנ"י ומח"ס ארץ הצבי
הג"ר אליהו שלזינגר שליט"א, אב"ד ורב שכ' גילה ומח"ס שו"ת שואלין ודורשין
הג"ר חיים שמרלר שליט"א, רב בית המדרש היכל צבי צאנז י-ם ומח"ס דרכי הלכה
כ"ק אדמו"ר הג"ר דוב בעריש שפירא שליט"א מנאראל

ג'ר' אג'ר מ'שנ'ה

אג'ר ג'ר'ס

י'סר ג'ר'

אג'ר י'ר'ר'

ג'ר'ר' מ'ר'ר'ר' צ'ון א'ט'ט'

אג'ר סב'ן י'ה'ט'ט'

אג'ר מ'ר'ר' ג'ר' י'ט'ט' ג'ט'ט'ר'ר'

ג'ר'ר' ה'אג' אג'ר' אג'ט'ט'

אג'ר י'ט'ט' י'ה'ר'

אג'ר מ'ר'ר'ר' י'ק'ו'ט'ט'

ז'ט'ט' ז'ט'ט' ז'ט'ט' ז'ט'ט' אג'ט'ט' אג'ט'ט'

אג'ט'ט' ר'ר' ר'ר'ר'ר'ר'ר'ר'ר'

ג'ר'ר'ר'

אג'ט'ט' אג'ט'ט'

תוכן עניינים

פתח דבר ..... יא

מחלוקות שמאי והלל ..... טו

שלוש או חמש מחלוקות בין שמאי והלל

מחלוקת בית שמאי ובית הלל ..... לט

ריבוי מחלוקות בין בית שמאי ובית הלל \ צום ט' באדר \ שמאי הזקן
עודד שתעשה שיטתך בתורה קבע ומקבל את כל אדם בספר פנים
יפות אפילו אם דעתו שונה מדעתך \ דווקא מחלוקת הלל ושמאי היא
לשם שמים ולא בית הלל ובית שמאי \ והאמת והשלום אהבו

יסוד מחלוקת בית שמאי ובית הלל ..... ס

בית שמאי - חומרא, בית הלל - קולא \ שורש נשמתם \ בית שמאי
- בכח, בית הלל - בפועל \ בית שמאי - ליחידי סגולה, בית הלל -
לכללות ישראל \ בית שמאי - סטרא דדינא, בית הלל - סטרא
דרחמי \ בית שמאי - פורש מעולם הזה, בית הלל - אין פורש מהעולם
לגמרי \ בית שמאי - מחשבה, בית הלל - מעשה \ בית שמאי - בחינת
ישראל, בית הלל - בחינת יעקב

הלכה כבית שמאי קודם מתן תורה ..... עג

קודם מתן תורה קיימו את ההלכה כבית שמאי

הכרעת הלכה קודם הבת קול ..... פא

רוב חכמה או רוב מנין \ מי יותר קרוב למשה רבינו - בית שמאי או
בית הלל \ מעשה בעליית חנניה בן חזקיה בן גוריון

הלכה כבית הלל בזמן הזה ..... פו

יצאה בת קול ואמרה: הלכה כבית הלל \ הכרעת הבת קול ו"לא
בשמים היא" \ בשמים פוסקים כבית שמאי \ האם חזרו בית שמאי
לעשות מעשה כבית הלל בכל דבריהם \ לעולם הלכה כבית הלל \

ביאור בית שמאי במקום בית הלל אינה משנה \ ששה מקומות
שהלכה כבית שמאי

האם מותר להחמיר לפי שמאי הזקן ..... קו

שמאי אומר: עשה תורתך קבע \ להחמיר בדבר שלא מצינו שהחמירו
חז"ל \ פעם אחת צריך להקל לעצמו \ להתנהג כרבו \ אתהלך בתם
לבבי בקרב בתי \ מחלוקת שמאי ובית אביו של רבן גמליאל על
חומרות

דין העושה כבית שמאי..... קכה

הרוצה לעשות כדברי בית שמאי \ עשה כדברי בית שמאי לא עשה
ולא כלום \ דברי המפרשים והפוסקים \ המחמיר כבית שמאי -
מחלוקת אם יצא ידי חובה \ רבן גמליאל אומר כל שלא אמר שלושה
דברים אלו לא יצא ידי חובתו \ האיסור להיראות כמחמיר כב"ש אף
כשאין הכוונה לכך \ מחלוקת ב"ש וב"ה בנוסח ברכת הנר \ מנהג
החת"ס לעמוד בק"ש בשחרית

הידור מצוה כבית שמאי ..... קמא

שני זקנים היו בצידן \ אחד עשה כב"ש ואחד עשה כדברי ב"ה \ זקן
אחד בצידן נהג כב"ש דווקא בחנוכה \ בכל יום מימי החנוכה צריך
להיות ניכר שהלכה כבית הלל! \ הדלקת נרות חנוכה כבית שמאי
לחולה אנוש - שו"תים מגדולי זמננו \ הערות

הלכה כבית שמאי לעתיד לבוא..... קסה

מקור לביטוי "הלכה כבית שמאי לעתיד לבוא" \ בשם חז"ל \ בשם
הזוהר הק' \ בשם כתבי קודש להאריז"ל \ מקור לכלל 'הלכה כבית
שמאי לעתיד לבוא' \ טעמי צדיקי החסידות למה הלכה כבית שמאי
לעתיד לבוא \ גם הגר"א ותלמידיו כותבים שהלכה כבית שמאי לעתיד
לבוא \ ב' טעמים עיקריים למה לעתיד לבוא הלכה כבית שמאי \
לעתיד לבוא שיהיה הלכה כבית שמאי לא תיעקר ההלכה של ב"ה
ממקומה אלא יעשו כדעת שניהם \ מחלוקת שהיא לשם שמים זו

מחלוקת הלל ושמאי – מדוע התנא הקדים הלל לשמאי \ הלכה כב"ש
 לעתיד לבוא מול "יוסף סוף נגמר שהלכה כב"ה לעולם?" - שו"תים
 מגדולי זמננו

גמרא במסכת ביצה שלכאורה מוכיחה שאין הלכה

כבית שמאי לעתיד לבוא . . . . . קפח

קושיה מהגמרא בביצה שאין הלכה כבית שמאי לעתיד לבוא \ תירוץ
 ראשון: לעתיד יורו בית שמאי שאסור \ תירוץ שני: אין זה אמור
 בגזירות חז"ל \ תירוץ שלישי: בנין בית המקדש קודם לימות המשיח \
 תירוץ רביעי: הלכה כבית שמאי לחומרא ולא לקולא \ תירוץ חמישי:
 מקוצה הוא יוצא דופן \ תירוץ שישי: גלגל חוזר בעולם

מי שהדליק נרות חנוכה ביום השלישי ואח"כ הגיע משיח

אם צריך לעשות כב"ש . . . . . ר

שאלה לגדולי ישראל על ביאת המשיח בימי חנוכה

תשובה נפלאה מהגה"צ אב"ד האג שליט"א . . . . . רלא

האם נכון לדרוש באגדות חז"ל \ טעם שכתב הרמב"ם הלכות משיח \
 קבלת האר"י הלכה לעתיד כב"ש \ שורש מחלוקת ב"ש וב"ה בחנוכה \
 מפרשי הש"ס בפלוגתת ב"ש וב"ה \ טעם המחלוקת לפי קבלת האר"י \
 ביאור שיטתם לפי ספרי חסידות \ חידוש נפלא בשיטת ב"ש וב"ה \
 רא"י ליסוד מכמה דוכתי בש"ס \ ביאור הרה"ק מליובאוויטש זצ"ל \
 אזלינן בתר כח או אזלינן בתר פועל \ מחלוקת בחושב לשלוח יד
 בפקדון \ מחלוקת ב"ש וב"ה באוכל לשבת \ טעם מחלוקת ב"ש וב"ה
 בחנוכה \ חילוק בין סור מרע לעשה טוב \ טעם לשתי השיטות לפי
 חסידות \ מחלוקת ב"ש וב"ה בעוד ענינים \ מפני מה זכו לקבוע הלכה
 כמותם \ לפי האר"י לעתיד הלכה כב"ש \ פי' אלו ואלו דברי אלקים
 חיים \ מחלוקת ב"ש וב"ה סופה להתקיים \ נוסח אשא עיני כהלל
 וכשמאי \ ביאור הגמ' כדי היית לחוב בעצמד \ בניסן או בתשרי
 עתידים ליגאל \ סוד הענין בגבורות ישע ימינו \ קשר עוקצין למחלוקת

ב"ש וב"ה \ קשר נפלא סיום הש"ס לתחלתו \ המורם מכל האמור
הלכה למעשה

ביאור בזמר "על ההרים אשא עיני כהלל ולא כשמאי",

ויש גורסים "כהלל וכשמאי" . . . . . רנד
הסברי צדיקי בית באבוב \ הגה"צ אבד"ק וויטצען זי"ע \ חמשה הסברים
של כ"ק אדמו"ר מהר"א מסאטמאר שליט"א \ הגה"צ גאב"ד וויען
שליט"א \ הג"ר ישראל משה פריעד שליט"א \ הסבר דומ"ץ פאפא שליט"א
שהסכימו בו האחים האדמו"רים הגאונים והצדיקים הק' וכו' מהרמ"י
מוויזניץ זצ"ל ומהר"מ מוויזניץ \ הר רומז לדבר קשה \ לעתיד יפסקו כבית
שמאי \ ישנם שתי בחינות ב"הרים"

הלכה כרבי אליעזר לעתיד לבוא. . . . . רסח

רבי אליעזר שמותי הוא \ הלכה כרבי אליעזר בעולמות העליונים

הלכה כרשב"י לעתיד לבוא. . . . . רעח

למה לא פוסקים כרשב"י בעולם הזה \ ההבדל בן רבי שמעון ורבי
שמעון בר יוחאי - שו"תים מגדולי זמננו

הלכה כרבי מאיר לעתיד לבוא. . . . . רצב

למה לא פוסקים כרבי מאיר בעולם הזה \ מתי פוסקים כרבי מאיר
בעולם הזה \ הלכה כרבי מאיר לעתיד לבוא

הלכה בזמן הזה כרשב"י במירון וכרבי מאיר בטבריה. . . . . שב

רשב"י הוא המרא דאתרא דמירון ור"מ הוא המרא דאתרא דטבריה \
זהירות לנהוג כמותם במקומם \ נוסח האר"י בבית כנסת האר"י
בצפת ונוסח אשכנז בבית כנסת הרמ"א בקראקא - שו"תים מגדולי
זמננו